

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2012

Veronika DVOŘÁKOVÁ

**Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií**

**Profese porodní asistentky – veřejné mínění
Veronika Dvořáková**

**Bakalářská práce
2012**

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika Dvořáková**
Osobní číslo: **Z09097**
Studijní program: **B5341 Ošetrovatelství**
Studijní obor: **Porodní asistentka**
Název tématu: **Profese porodní asistentky - veřejné mínění**
Zadávající katedra: **Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

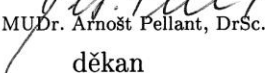
1. Sběr informací, studium literatury, popis historie a současnosti profese porodní asistentky a problematiky veřejného mínění.
2. Stanovení podmínek, metod, cílů a výzkumných otázek.
3. Prokonzultování výběru metod výzkumu a výzkumného vzorku s vedoucím práce.
4. Stanovení vhodné metodiky a sestavení dotazníku.
5. Výběr vhodných respondentek a provedení průzkumu.
6. Analýza a interpretace získaných dat.
7. Zhodnocení.

Rozsah grafických prací: dle doporučení vedoucího
Rozsah pracovní zprávy: 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

1. DOLEŽAL A. Od babictví k porodnictví. 1. vyd. Praha : Nakladatelství Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0277-6.
2. JIRÁK, J. Média a společnost : stručný úvod do studia médií a mediální komunikace. 2. vyd. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-287-4.
3. LENDEROVÁ, M. Od porodní báby k porodní asistentce In : Theatrum historiae 1. Sborník prací Katedry historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice. Pardubice. 2006. ISBN 80-7194-875-8.
4. PETRUSEK, M. Základy sociologie. 1. vyd. Praha : Akademie veřejné správy, 2009. ISBN 978-80-87207-02-4.
5. VRÁNOVÁ, V. Historie babictví a současnost porodní asistence. 1. vyd. Olomouc : UP Olomouc, 2007. ISBN 978-80-244-1764-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Markéta Moravcová**
Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2011**
Termín odevzdání bakalářské práce: **16. července 2012**

prof. MUDr. Arnošt Pellant, DrSc.
děkan

L.S.

Mgr. Markéta Moravcová
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 29. února 2012

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval/a samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil/a, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 9.7. 2012

.....

Veronika Dvořáková

Poděkování

Děkuji Mgr. Markétě Moravcové za odborné vedení mé bakalářské práce, ochotu, věnovaný čas a cenné rady. Také bych chtěla poděkovat všem respondentkám, které byly ochotné vyplnit můj dotazník, a tím dopomohly ke vzniku této práce. Nakonec bych ráda poděkovala svým blízkým, kteří mě po celou dobu studia a psaní bakalářské práce podporovali.

Ve Škrdlovicích dne 9.7. 2012

.....

Veronika Dvořáková

SOUHRN

Bakalářská práce je teoreticko – průzkumného/výzkumného charakteru. V teoretické části zmiňujeme zejména samotnou historii této profese, dále kompetence porodních asistentek, a také se zaměřujeme na historii vzdělávání porodních asistentek. Zároveň je v práci uveden přehled problematiky veřejného mínění, ovlivňování médií a výzkum veřejného mínění.

Ve výzkumné části bylo hlavním cílem zjistit míru informovanosti o profesi porodní asistentky u žen. Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na ženy mezi 20 – 25 lety, které doposud nerodily a jsou bez zdravotnického vzdělání. Dotazníky byly rozdány pouze v Kraji Vysočina.

KLÍČOVÁ SLOVA

média, porodní asistentka, veřejné mínění, výzkum

TITLE

The profession of midwife - public opinion

ABSTRACT

The thesis is has got a theoretically - explorative / research character. The theoretical part describes actual history of this particular profession, competence of midwives and also history of midwives' education. The thesis is comprised of a list of issues of public opinion, influence of the media, and a research of public opinion.

The main objective of the research part was to determine the level of awareness of the midwifery by women. The survey was focused on childless women aged 20 to 25 years without any medical education. Our questionnaires were distributed in the Vysočina region only.

KEYWORDS

media, midwife, public opinion, research

OBSAH

ÚVOD	8
CÍL	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 Porodní babičky v historii	10
1.1 Porodní babičky ve starověku	10
1.2 Porodní babičky ve středověku a novověku ve světě.....	11
1.3 Historie porodních babiček v Čechách.....	11
1.4 Postavení porodních babiček ve 2. pol. 19. století	13
2 Profese porodní asistentky	15
2.1 Vzdělávání porodních asistentek.....	15
2.2 Zákony a vyhlášky vztahující se k porodní asistenci	16
3 Veřejné mínění.....	18
3.1 Média	18
3.2 Vliv médií na postoje jednotlivce.....	19
3.3 Výzkum veřejného mínění	19
3.4 Prestiž povolání z hlediska veřejného mínění	20
II VÝZKUMNÁ ČÁST	22
4 Metodika výzkumu.....	22
4.1 Výzkumné otázky.....	24
5 Analýza a zhodnocení	25
6 Diskuse.....	46
ZÁVĚR	48
POUŽITÁ LITERATURA	49
PŘÍLOHA A	50

ÚVOD

Povolání „porodní báby“ a později porodní asistentky je tu od nepaměti. Postupem času se měnila nejen náplň práce porodní asistentky a její kompetence, ale hlavně pohled veřejnosti na náročné povolání. Téma jsem si vybrala proto, že mě zajímalo, jaká je představa veřejnosti o práci, kterou vykonává porodní asistentka. Jestli lidé vědí, kdo je porodní asistentka, kde pracuje, co je její náplní práce, a také co si o této profesi veřejnost myslí. Zda je vnímána pouze jako ženská sestra asistující lékaři, nebo jako samostatná nelékařská profese spolupracující s lékařem jako s rovnocenným partnerem.

Veřejné mínění je ovlivňováno spoustou faktorů. Především médií, charakterem a temperamentem jedince, a zároveň prostředím, ve kterém žije. V současnosti se v médiích často hovoří o problematice související se změnou kompetencí porodních asistentek, se zlegalizováním porodů mimo zdravotnické zařízení, a také o kauzách týkajících se porodů doma. Názor veřejnosti je velice důležitý, opírá se o něj řada výzkumů a následné vyhodnocení. Jeden z nejzajímavějších výzkumů je zaměřen na prestiž konkrétní profese z hlediska veřejného mínění, do něhož byla v roce 2011 zařazena i zdravotní sestra, neboli nelékařský zdravotnický pracovník, která se ve výzkumu umístila na 4. místě. Toto umístění je dáno hlavně tím, že hospitalizované pacientky či pacientky v ambulancích mají často s touto osobou velice úzký a důvěrný vztah.

CÍL

Teoretické cíle:

- Zpracovat problematiku veřejného mínění.
- Zpracovat historii profese porodní asistentky, její vzdělávání a vnímání této profese veřejností v průběhu času.

Výzkumné cíle:

- Zjistit míru informovanosti o profesi porodní asistentky u žen, které nerodily.
- Zjistit, čím je nejvíce ovlivňováno veřejné mínění respondentek o profesi porodní asistentky.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Porodní babičky v historii

Porod je velký přelomový okamžik každého člověka, který byl odnepaměti v rukou tzv. pomocnic. Profese porodní asistentky je velice stará. Už ve Starém zákoně se můžeme setkat s popisem praxe egyptských porodních bab a žen, které rodícím ženám pomáhaly. Příprava a výuka žen, které se připravují na profesi porodní asistentky, byla a je ovlivňována už od počátku především politikou, kulturou, rozvojem medicíny a ošetrovatelstvím. Jejich činnost se původně zakládala jen na zkušenostech jak vlastních, tak těch, které se předávaly z generace na generaci. Tak vznikalo povolání, které patřilo jen ženám. Jeho název se postupem času ustálil na porodní bábě, přechodně na ženské sestře a později na porodní asistenci. (Vránová, 2007)

1.1 Porodní babičky ve starověku

V dávném věku žena s největší pravděpodobností rodila úplně sama, ale jelikož i u primátů můžeme vidět tzv. pečovatelský charakter, tak můžeme předpokládat, že žena v těchto důležitých chvílích nebyla sama. Tyto poznatky nejsou vědecky podloženy, ale předpokládá se, že rodící ženy postupně u porodu doprovázeli příbuzní a poté ženy s vlastními porodnickými zkušenostmi. Tak vznikaly ve starověku tzv. porodní pomocnice. První zmínky o pomocnicích u porodu jsou už ve starověkém Egyptě, v Řecku a v Římě. Původně to byla jakási služba, poté se ale stala velice uznávanou a důležitou profesí, a to především z důvodu, že přítomnost lékaře u porodu byla považována za nedůstojnou. (Vránová, 2007)

První písemné zmínky o porodnictví ve Starověku byly objeveny v knihovně asyrského krále ze 7. st. př. n. l. Staří Egyptané používali dokonce i zkoušku z moči, která měla stanovit pohlaví dítěte. Byly zřizovány místnosti, kde se ženy mohly uchýlit k porodu. Staří Indové uplatňovali více znalostí. Znali anatomii pánve, a dokonce znali i 8 poloh plodu v děloze. Číňané a Japonci používali dokonce medikaci při porodu. Z Japonska je také známo chránění hráze při porodu. Těhotné ženy byly velice vážené, a pokud náhodou žena při porodu zemřela, byla jí prokázána pocta jako těm, kteří zemřeli v boji. (Vránová, 2007, Doležal, 2001)

Ve Starověkém Řecku působyli významní lékaři, např.: Hippokrates a Soranos z Effesu, který je autorem dochované práce *Per gynaikeion* (O věcech ženských). Popisuje zde to, co vyžaduje od ženy, která se chce stát pomocnicí u porodu. Podle něj musí mít dobrou paměť, musí být pracovitá, vytrvalá, mravná, aby jí bylo možné důvěřovat, musí být obdařená zdravými smysly a silnou konstrukcí. Má mít dlouhé a jemné prsty a krátce ostříhané nehty. O své ruce se má starat, aby byly stále měkké a citlivé a dbát na to, aby žádnou řemeslnou práci nezhrubly. Musí mít za sebou vlastní porody, nesmí být příliš mladá a musí být velice teoreticky a prakticky vzdělaná ve všech oblastech lékařského umění. Tyto požadavky byly předávány až do 19. stol. (Vránová, 2007)

1.2 Porodní babičky ve středověku a novověku ve světě

V tomto období měla velký vliv církev, proto vlivem křesťanské ideologie zaujímala žena druhořadé místo ve společnosti. Veškerá péče o těhotné, rodící a ženy v šestinedělí byla v rukou pouze porodních babiček. S touto profesí se seznamovaly různým způsobem, většinou ale tím, že sledovaly starší a zkušenější porodní báby. Jsou zmínky i o vzdělaných porodních bábách, které mohly studovat na univerzitě v Itálii. Nejznámější z vystudovaných porodních asistentek byla Trotulla, která napsala dílo *O utrpení ženy před, během a po porodu*. (Vránová, 2007)

V pařížské nemocnici *Hôtel-Dieu* (česky *Dům Boží*), která byla založena roku 1195, vzniklo jako v první pařížské nemocnici porodnické oddělení. Roku 1630 tu byla zahájena výuka porodních asistentek. Škola byla velice oblíbená. Výuka trvala tři měsíce, v prvních 6 týdnech se žákyně dívaly na porody, které odváděly jejich předchůdkyně a v dalších 6 týdnech vedly porod samy pod dozorem vrchní porodní asistentky. Ke vzdělání se ale bohužel dostaly jen ty z bohatších rodin. Byly využívány i přepracované spisy Hippokratovy školy. Jelikož ženy neměly přístup ke vzdělání, byly často negramotné, a v tom často spočíval největší problém. Tato situace se změnila až v období renesance. (Vránová, 2007)

1.3 Historie porodních babiček v Čechách

V Českých zemích je první zmínka o porodních babičkách z roku 1200. Porodní babičky pracovaly samostatně, jen někdy volaly chirurgy nebo osoby bez lékařského diplomu. Od

roku 1651 se musely porodní babičky prokázat potvrzením o složené zkoušce. Porodnictví se začalo u nás přednášet poprvé na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy. (Lenderová, 2006)

Lékaři se ženským nemocem, těhotenstvím a porodem věnovali jen velice výjimečně, tato oblast spadala hlavně do rukou porodních babiček, které jen při komplikacích volaly lazebníky, ranhojiče, výjimečně však lékaře. Když porod nepostupoval a nastala komplikace, bylo přistoupeno k extrakci plodu a jeho vytažení háky. Porodní babičky měly k dispozici, kromě zkušeností a dlouholeté praxe, také i řadu učebnic. Učebnice byly ovšem psány pouze v němčině. První překlad knihy do češtiny Mikulášem Klaudyánem byl proveden roku 1519 a to překlad knihy Růžová zahrada těhotných žen a bab pupkořezných. V knize však chybí základní anatomické poměry, jsou tu ale obsaženy i některé užitečné rady, např.: žena, která se chce stát porodní babičkou, pracovala nejprve 4 roky jako stoličná u zkušené a vyučené porodní babičky. (Lenderová, 2006)

Porodní babičky vykonávaly dlouho svoji práci bez jakéhokoliv odborného vzdělání. Získávaly věhlas a uznání svými službami. Ty nejlepší měly štěstí, že se jim dostalo služby u dvora některého významného šlechtice, nebo je dokonce zaměstnalo větší město, které mělo svou tzv. městskou porodní babičku. Ta měla na starosti záležitosti jak porodnické, tak i gynekologické. Městskou porodní babičku nemělo každé město, a tak se stávalo, že si ji v naléhavém případě zavolalo i jiné město. (Vránová, 2007, Lenderová, 2006)

Obecně byla pro porodní babičky práce ve městech lepší, než na chudém venkově. Byla tu větší možnost výdělků, lepší zázemí a odborná konzultace oproti chudému venkovu. V polovině 16. století začala města uzavírat smlouvy s lékaři, kteří měli konat dozor nad porodními babičkami. V této době byly také nejspíše vydány řady pro porodní babičky. Porodní babičky měly na požádání vrchnosti vyšetřovat, zda se žena nepodrobila potratu nebo zda je panna. Prenatální péče nebyla bohužel žádná. (Vránová, 2007)

Za počátek reformy veřejného zdravotnictví je považováno vydání Generálního zdravotního řádu pro Království české, který začal platit 24. 7. 1753. V řádu byla stanovena práva pražských a krajských lékařů, porodních asistentek, a lékárníků. (Vránová, 2007)

Několik zajímavých úryvků z Generálního řádu:

„Poněvadž jsme s nelibostí vyrozuměli, že se tam v městech nacházejí báby porodní, jež nemají náležité vědomosti a zkušenosti, na venkově pak všelijaké ženské osoby úřadu tohoto se ujímají, třeba nebyly nikdy zkoušeny, ani přísahy nesložily, čímž se těhotným a rodičím ženám působí velké nebezpečí na jejich těle a životě.“

„Proto dále ráčíme milostivě poroučeti a ustanoviti, aby ony dostatečné báby určitým znamením, které na prsou mají nositi, aby od ostatních se rozeznaly, podobně jim také připuštěno bude, aby ke svému ulehčení mohly používat několik pomocnic, ale jen takových, které takové zkoušce podrobiti se musejí.“ (Vránová, 2007)

Každá porodní babička nosila na prsou odznak svého povolání. Na domě, kde bydlela, měla být podle instrukce z roku 1809 tabulka s jejím jménem a označení „zkoušená pomocnice“. Ne vždy tomu tak skutečně bylo, proto se doporučovalo budoucím rodičkám, aby si bydliště porodní babičky včas zjistily a předem se s ní domluvily. Honorář za porod odpovídal vynaložené práci a počtu návštěv. Nejnižší byl zhruba 1 zlatý, nejvyšší činil kolem 30 zlatých. Podle zdravotního zákona z dubna 1870 byly obce povinny poskytnout porodním babičkám i v případě ošetření nemajetné rodičky hmotnou podporu. V každém případě nebyla v této době babická živnost příliš výnosným podnikáním. (Lenderová, 2006)

Od roku 1759 zajišťoval výuku porodních babiček zvláštní učitel, který byl doktor medicíny a magistr porodnictví. V této době byly vydávány české a německé učebnice porodnictví. Roku 1770 byl vydán zdravotní řád, který byl platný pro celou habsburskou říši. Přesně byly ve zdravotním řádu vymezeny povinnosti všech zdravotnických pracovníků včetně porodních babiček. Tento zákon platil celých 100 let. Zastaralý název porodní bába nebo babička byl nahrazen roku 1928 názvem porodní asistentka. (Vránová, 2007)

1.4 Postavení porodních babiček ve 2. pol. 19. století

Sociální postavení porodních babiček se nelepšilo, bylo čím dál horší. Přimělo i lékaře k zamyšlení se nad jejich bídným životem. Pro babičky byl velmi důležitý počet porodů, které na jednu babičku připadaly. Aby byl zajištěn slušný příjem, bylo potřeba odvést 60 porodů na 2 tisíce obyvatel. Podle tehdejších statistik bylo o 1/3 porodních babiček více než bylo potřeba, ve městech bylo babičkami přeplněno, na vesnicích naopak péče porodní babičky nebyla dostupná. Průměrný roční příjem byl na venkově 121,48 korun, v městečku 173,30 korun a ve městech 216,35 korun. V průměru si tedy jedna vydělala 40 haléřů za den. Tyto částky sloužily nejen k obživě samotných porodních babiček, ale také k nákupu dezinfekčních prostředků. (Vránová, 2007)

Porodní babičky zakládaly podpůrné spolky, aby zlepšily svoji situaci v nemoci, a také ve stáří. Měsíční příspěvek činil 70 haléřů, roku 1919 se poplatek zvýšil na 1 korunu. Za účelem zlepšení sociálních podmínek vznikaly i další organizace jako například Zemská jednota porodních babiček v Praze nebo Sdružení porodních babiček v Rakousku. Roku 1911 nastává

zásadní obrat ve spolkové činnosti. V tomto roce se konal v Drážďanech sjezd porodních babiček, jehož delegátkou se stala i Češka Pavla Böhmová. Po svém návratu vzbudila nadšení a touhu porodních asistentek mít svou vlastní organizaci, a tak vznikla Zemská jednota u nás. Byl zvolen přípravný výbor a na první ustavující schůzi byly přijaty například tyto body: delší vyučovací doba, zavedení úředně daných honorářů a umístování porodních babiček podle okresů a potřeby. (Vránová, 2007)

2 Profese porodní asistentky

2.1 Vzdělávání porodních asistentek

V České republice můžeme sledovat požadavky a snahy na zvýšení vzdělání porodních asistentek během celého historického vývoje profese. I historie vzdělávání porodní asistentky v Pardubicích prošla složitým vývojem. Po dokončení stavby nemocnice jsou zakládány nové pavilony a mezi nimi také gynekologicko-porodnické oddělení. „Státní ústav pro vzdělávání a výcvik porodních asistentek“ vzniká 31. června 1930 v Pardubicích pod vedením ředitele Prof. MUDr. Cyrila Gály. Pro přijetí do Státního ústavu pro porodní asistentky, muselo být splněno několik podmínek. Přijímány byly ženy nejlépe ve věku 25 - 35 let. Musely to být ženy, které měly ukončenou měšťanskou školu. Pokud žena byla absolventkou jiné školy, musela složit přijímací zkoušky. Tento výcvik trval 10 měsíců a byl ukončen závěrečnou zkouškou. Mezi hlavní předměty, které byly vyučovány, patřilo porodnictví a kojení. V roce 1950 tento ústav ovšem zanikl a vznikla Vyšší sociálně-zdravotnická škola. Studium na tomto ústavu trvalo 4 roky a nabízelo studijní obory: porodní asistentka, dětská sestra, ošetřovatelka a zdravotní a sociální pracovnice. (Beránková, 2004)

V roce 1960 byl otevřen řádný dvouletý obor pro porodní asistentky a v roce 1965 byl studijní obor přejmenován na Ženskou sestru. Důvodem přejmenování oboru bylo hlavně rozšíření kompetencí porodních asistentek, a to péčí o gynekologicky nemocné ženy. V roce 1992 proběhla opět změna názvu z Ženské sestry na Porodní asistentku. Studium bylo organizováno jako dvouleté denní studium, do kterého byly přijímány i absolventky nezdravotnických středních škol. Na dálkové jednorocní studium byly přijímány pouze absolventky středních zdravotnických škol v oboru zdravotní sestra nebo dětská sestra. To se změnilo 27. května 1996, kdy Ministerstvo školství spolu s Ministerstvem zdravotnictví schválilo tříletý obor Diplomovaná porodní asistentka. Součástí závěrečné zkoušky byla nově obhajoba absolventské práce, teoretické zkoušky z odborných předmětů, a velice důležitou podmínkou bylo 30 samostatně odvedených porodů a odevzdání závěrečné Absolventské práce. Od roku 2002 se (až dosud) obor Porodní asistentka stává bakalářským studijním oborem, který je ukončen státní závěrečnou zkouškou. 1. ledna 2002 byl založen Ústav zdravotnických studií Univerzity Pardubice, který byl přesně za 5 let přejmenován na Fakultu

zdravotnických studií, kde vznikla katedra porodní asistence, která je v činnosti do teď. (Beránková, 2004)

2.2 Zákony a vyhlášky vztahující se k porodní asistenci

Rok 2004 byl pro české porodní asistentky rokem přelomovým. V dubnu roku 2004 vstoupil v platnost zákon č. 96/2004 Sb. O získávání způsobilosti k výkonu povolání nelékařských zdravotnických pracovníků. V roce 2011 byl tento zákon pozměněn na zákon č. 105/2011 Sb. Tento zákon v § 6 upravuje podmínky vykonávání profese porodních asistentek a také, kdy a za jakých podmínek může porodní asistentka pracovat bez odborného dohledu. (<http://www.mzcr.cz>, <http://www.zcu.cz>)

V Evropské Unii je porodní asistentka chápána jako odborník na fyziologické těhotenství, fyziologický porod a šestinedělí. Proto byla vypracována vyhláška Ministerstva zdravotnictví České republiky č. 55/2011 Sb., která vstoupila v platnost roku 2011. Tato vyhláška specifikuje činnosti, které vykonává porodní asistentka, všeobecně a jasně hovoří o tom, jaké činnosti porodní asistentka vykonává bez indikace lékaře. Porodní asistentka poskytuje tedy zdravotní péči v souladu s právními předpisy a standardy:

- *„dbá na dodržování hygienicko-epidemiologického režimu v souladu se zvláštními právními předpisy, vede zdravotnickou dokumentaci a další dokumentaci vyplývající ze zvláštních právních předpisů, pracuje s informačním systémem zdravotnického zařízení*
- *poskytuje pacientovi informace v souladu se svou odbornou způsobilostí, případně pokyny lékaře*
- *podílí se na praktickém vyučování ve studijních oborech k získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání uskutečňovaných středními školami a vyššími odbornými školami, v akreditovaných zdravotnických studijních programech k získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání uskutečňovaných vysokými školami v České republice a ve vzdělávacích programech akreditovaných kvalifikačních kurzů, podílí se na přípravě standardů.“* (<http://www.mzcr.cz/>)

Specifický výčet činností porodních asistentek je obsažen v § 5 této vyhlášky.

Je zde uvedeno, že porodní asistentka vykonává činnosti podle § 3 odst. 1 a dále poskytuje a zajišťuje bez odborného dohledu a bez indikace základní a specializovanou ošetrovatelskou péči těhotným, rodičím ženám a šestinedělkám prostřednictvím ošetrovatelského procesu. (<http://www.mzcr.cz/>)

Přítom zejména:

- „poskytuje poučení o životosprávě v těhotenství a při kojení, přípravě na porod, ošetření novorozence a o antikoncepci; poskytuje rady a pomoc v otázkách sociálně-právních, popřípadě takovou pomoc zprostředkuje
- provádí návštěvy v rodinách těhotných, šestinedělek a gynekologicky nemocných, sleduje jejich zdravotní stav
- podporuje a edukuje ženu v péči o novorozence, včetně podpory kojení a předcházení jeho komplikacím
- diagnostikuje těhotenství, předepisuje, doporučuje nebo provádí vyšetření nutná ke sledování fyziologického těhotenství, sleduje ženy s fyziologickým těhotenstvím, poskytuje informace o prevenci komplikací, v případě zjištěného rizika předává ženu do péče lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví
- sleduje stav plodu v děloze všemi vhodnými klinickými i technickými prostředky, rozpoznává u matky, plodu nebo novorozence příznaky patologií, které vyžadují zásah lékaře, a pomáhá mu v případě zásahu; při nepřítomnosti lékaře provádí neodkladná opatření
- připravuje rodičky k porodu, pečuje o ně ve všech dobách porodních a vede fyziologické porody, včetně případného nástřihu hráze; v neodkladných případech vede porody v poloze koncem pánevním; (neodkladným případem se rozumí vyšetřovací nebo léčebný výkon nezbytný k záchraně života nebo zdraví)
- ošetřuje porodní a poporodní poranění a pečuje o šestinedělky
- zajišťuje přejímání, kontrolu a uložení léčivých přípravků, manipulaci s nimi a jejich dostatečnou zásobu
- zajišťuje přejímání, kontrolu a uložení zdravotnických prostředků a prádla, manipulaci s nimi, jejich dezinfekci a sterilizaci a jejich dostatečnou zásobu
- porodní asistentka poskytuje bez odborného dohledu, bez indikace lékaře ošetrovatelskou péči fyziologickým novorozencům prostřednictvím ošetrovatelského procesu, provádí jejich první ošetření, včetně případného zahájení okamžité resuscitace.“ (<http://www.mzcr.cz/>)

Porodní asistentka dnes může pracovat v nemocničním zařízení, a to v prenatální poradně, na oddělení rizikového těhotenství, na porodním sále, na oddělení šestinedělí, gynekologickém oddělení, v gynekologické ambulanci, v poradně pro léčbu neplodnosti a na oddělení fyziologických novorozenců. Dále může pracovat také v soukromém sektoru. Vede předporodní přípravu a těhotenská cvičení, poskytuje poradenství v oblasti výživy, hygieny, přípravy k rodičovství nejen pro ženu, poskytuje konzultace týkající se těhotenství, porodu, šestinedělí a péče o novorozence. (Růžičková, 2009)

3 Veřejné mínění

Pro pojem veřejné mínění se neustálila žádná obecná definice. Nejčastěji je tento pojem používán jako souhrn označení názorů a hodnocení, které členové veřejnosti vyjadřují k určitému tématu. Veřejné mínění je tedy jakási specifická odezva veřejnosti. V sociologii se míněním většinou rozumí reflektované vyjádření člověka k určitým jevům, zahrnující širokou paletu pocitů, domněnek, poznatků racionálních i méně racionálních, které mají do určité míry hodnotící charakter. Názory a postoje na práci porodní asistentky ale nevznikají sami od sebe. Vzorce názorů a požadavků ve veřejném mínění mají podle všeho dva obzvláště důležité základní zdroje. Jednak obraz světa zprostředkovaný médii, a přímá bezprostřední zkušenost, jak osobní, tak i zkušenost v rámci primárních skupin. (Jirák, 2009)

3.1 Média

Slovo médium vychází z latiny a znamená prostředek, prostředníka, zprostředkující činitele – tedy to, co něco zprostředkovává. Někdy i kódy při dorozumívání (řeč) – tu považujeme za primární komunikační médium. Sekundární média se snaží překonat časovou a prostorovou omezenost sdělení (obrázky, písmo, tisk, nahrávání). Důvodem rozvoje médií byla touha po překonání velkých vzdáleností, uchování sdělení a předání zkušeností z generace na generaci, a také touha zpřístupnit sdělení nejen jednomu, ale většímu počtu adresátů. Zlomem byl vynález knihtisku v roce 1448. (Jirák, 2002)

Studiem médií se zabývá mediologie, která se uspořádává do dvou linií: teorie masové komunikace a mediální studia. Teorie masové komunikace využívá pro studium médií, především sociologických výzkumů. (Jirák, 2002)

3.1.1 Masová média

O masových médiích padají ve veřejných i soukromých rozhovorech velmi četné zmínky. Většinou se těmito výrazy rozumí periodický tisk (noviny, časopisy), rozhlasové a televizní vysílání, ale stále častěji také veřejně dostupná sdělení na internetu (např.: zpravodajství, autorské blogy, facebook). Masová média mají tedy přes velkou rozmanitost společně to, že jsou obsahově univerzální, mají velkou popularitu a jsou v zásadě určeny pro veřejnost, a tím logicky ovlivňují i veřejné mínění. (Jirák, 2009)

3.2 Vliv médií na postoje jednotlivce

Představy o vlivu médií na postoje vycházejí z předpokladu, že média jsou schopna vytvářet, formovat a rozvíjet názory, postoje a přesvědčení svých uživatelů. Obecně lze říci, že posilují již existující postoje, názory a dokonce i obecné nazírání na svět. (Jirák, 2009)

To však neznamená, že by média nemohla postoje vytvářet či pozměňovat. Změny v postojích jsou složitý proces podmíněný celou řadou vzájemně se ovlivňujících faktorů a vyložit tento jev není jednoduché. Vysvětlením tohoto jevu se zabývá teorie Kognitivní disonance. Ta vychází z představy, že člověk se snaží chovat tak, aby jeho pocity, postoje a jednání byly ve vzájemné harmonii. Jakmile se pocity, postoje a jednání dostanou do vzájemného rozporu, nastane stav kognitivní disonance vyvolávající úzkost, nejistotu a snahu navodit opět vnitřní harmonii. Z tohoto plyne, že ovlivňovat jedince lze více způsoby - je možné ho argumentací přesvědčovat, aby změnil svoje postoje a tím i jednání, a lze jím také manipulovat, aby změnil svoje chování a dodatečně tomu přizpůsobil i své postoje. Citové účinky, tedy vliv na prožívání a emocionální rozpoložení vycházejí ze skutečnosti, že média mohou vyvolat různě silné citové odezvy od slabších po silnější. (Jirák, 2009)

3.3 Výzkum veřejného mínění

S výzkumem veřejného mínění a jejich výsledky se setkává naprosto každý člověk žijící ve společnosti, v níž fungují prostředky masové komunikace. Každý zná z televize tzv. grafy sledovanosti. Výzkum veřejného mínění ovšem vznikl a stal se součástí sociologie a dokonce i společenského života daleko později, než vznikla sociologie jako samostatná věda. Výzkum veřejného mínění je ovšem specifický druh výzkumu, který je neobyčejně podstatným, protože je společensky mimořádně vlivný. Funguje totiž na principu tzv. reflexivity: zveřejněný provedený výzkum se dostává do veřejného povědomí, ovlivňuje společnost, která by bez informací z výzkumu asi jednala a rozhodovala se jinak. Výsledky rozhodování lidí na základě výzkumu se tak vracejí jako zpětná informace výzkumníkům, kteří podle toho upravují další šetření. (Petrušek, 2004)

Ačkoliv výzkum veřejného mínění je dnes již nedílnou součástí našeho každodenního života, výzkumy mohou s sebou nést rozmanitá rizika, a je proto třeba s údaji výzkumů nakládat velmi opatrně. Jako argumenty v diskusi se dají použít jen tehdy, jde-li o výzkumy reprezentativní. (Petrušek, 2004)

3.4 Prestiž povolání z hlediska veřejného mínění

Významným výzkumem je výzkum prestiže vybraných povolání u české veřejnosti, který byl proveden v červnu roku 2011 Centrem pro výzkum veřejného mínění. Výzkum se prováděl u osob starších 15 let a to tak, že všem respondentům byl předložen seznam šestadvaceti profesí s instrukcemi. Obsahem instrukcí bylo vybrat povolání, jehož si váží lidé nejvíce, a dát mu 99 bodů. Poté vybrat takové povolání, jehož si váží nejméně, a obodovat je číslem 01 a dále postupovat odshora dolů a všem zbývajícím přiřadit body od 02 do 98 podle osobního uvážení. Oproti předchozím výzkumům byla v seznamu doplněna zdravotní sestra a stavební dělník. (<http://www.cvvm.cas.cz>)

Povolání lékaře dlouhodobě zaujímá v žebříčku prestiže vybraných profesí první pozici. V posledním šetření udělilo lékařům 42 % respondentů maximum 99 bodů. K tomu je potřeba poznamenat, že úvahy o tom, že prestiž lékařů poklesne v souvislosti s akcí „Děkujeme, odcházíme“, se tímto výzkumem nepotvrdily. Na druhém místě se umístil vědec a na třetím místě se podle průměrného bodového ohodnocení umístila nově zařazená zdravotní sestra, která odsunula vysokoškolského pedagoga na místo čtvrté. (<http://www.cvvm.cas.cz>)

Povolání porodní asistentky nebylo hodnoceno samostatně, předpokládám ale, že do povolání zdravotní sestra, řadí lidé obecně i povolání porodní asistentky a laická veřejnost tuto diferenciaci nelékařských zdravotnických povolání nerozlišuje. Na pátém místě je učitel základní školy, který uzavírá skupinu profesí s průměrným hodnocením vyšším jak 70 bodů. Výraznými propady prošla povolání novinář, poslanec a především ministr. Pro poslance to znamenalo, že zaujal poslední místo v žebříčku vybraných profesí (i za uklízečkou, která zatím vždy byla s určitým odstupem poslední). U ministra to znamenalo propad o sedm míst na třetí místo od konce. (<http://www.cvvm.cas.cz>)

3.4.1 Faktory ovlivňující hodnocení lidí

Nejpodstatnějšími věcmi, které podle veřejného mínění, určují vážnost profese, jsou znalosti, kterými musí disponovat daná profese, význam pro společnost a také zodpovědnost. Další v pořadí, ovšem s velkým odstupem, je praktická potřebnost. Na posledních místech jsou nezávislost a rozhodovací pravomoci. (<http://www.cvvm.cas.cz>)

Okolnosti, na základě kterých veřejnost určuje prestiž povolání, nám mohou vysvětlit, proč je u nás nízká prestiž některých profesí spojených s rozhodovacími pravomocemi či vysokými příjmy, odlišná od mezinárodního standardu a naopak, proč vysokou prestiž mají profese spojené se zodpovědností a s významem pro společnost, i když jsou relativně nízko finančně ohodnocené. (<http://www.cvvm.cas.cz>)

II VÝZKUMNÁ ČÁST

4 Metodika výzkumu

Předložená bakalářská práce je teoreticko – průzkumného/výzkumného typu a ke sběru dat jsme použily dotazníkového šetření.

Na počátku vlastní studie jsem vypracovala nestandardizovaný dotazník (Příloha A) vlastní konstrukce, který obsahoval 15 otázek a ověřila jej v pilotním výzkumu. Oslovila jsem 10 respondentek a po vyhodnocení dotazníků jsem některé položky dotazníku upravila. Vyplněné dotazníky nebyly ve vlastním výzkumu použity. Definitivní dotazník obsahuje 15 otázek, byl zcela anonymní a byl rozdán převážně studujícím ženám bez zdravotnického vzdělání, ve věku 20 – 25 let v Kraji Vysočina. Rozdáno bylo 55 dotazníků a vráceno bylo pouze 40 dotazníků, návratnost byla 72,7 %. V dotazníku bylo použito 15 otázek různého typu. Největší podíl mají otázky uzavřené, kterých bylo celkem 13. V uzavřených otázkách mohly respondentky vybírat z připravených možností. Jedna otázka však sloužila ke zjištění názoru respondentek, a odpovědi zde musely řadit pomocí číslic dle subjektivního názoru. Dále se v dotazníku objevilo 5 otázek polozavřených a 2 otázky otevřené.

Výsledky dotazníkového šetření byly vyhodnoceny popisnou statistikou pomocí programu Microsoft Office Excel do tabulek, byly znázorněny v grafech, okomentovány krátkým textem a jsou uvedeny v následující kapitole. Výsledky jsou prezentovány v kapitole 5. V tabulkách jsou uváděny hodnoty absolutní, relativní a celkové četnosti.

Použité veličiny:

Celková četnost	n
Absolutní četnost	n_i
Relativní četnost	f_i
Suma	Σ

Vzorec pro výpočet relativní četnosti f_i (%) = $n_i / n \times 100$

Celková četnost (n) udává celkový počet respondentek.

Absolutní četnost (n_i) v tabulce představuje počet respondentek, které odpověděly na danou otázku.

Absolutní četnost (n_o) v tabulce představuje počet odpovědí, které zvolily ženy u položek s více možnostmi odpovědí

Relativní četnost (f_i) představuje podíl absolutní četnosti a celkové četnosti.

Relativní četnost je v tabulkách vyjádřena v procentech.

Vše je zaokrouhleno na celá čísla.

4.1 Výzkumné otázky

Výzkumné otázky a cíle práce jsme stanovili na základě studia odborné literatury a souvisejících výzkumů.

- Vědí respondentky, co vše je náplní práce porodní asistentky?
- Ovlivňují respondentky v názorech o profesi porodní asistentky především média?
- Získaly respondentky informace o profesi porodní asistentky převážně z internetu?
- Považují respondentky osobně profesi porodní asistentky za důležitou?
- Vědí respondentky, jakou pozici zaujímají porodní asistentky (nelékařská zdravotnická povolání) ve výzkumech prestiže povolání v České republice?

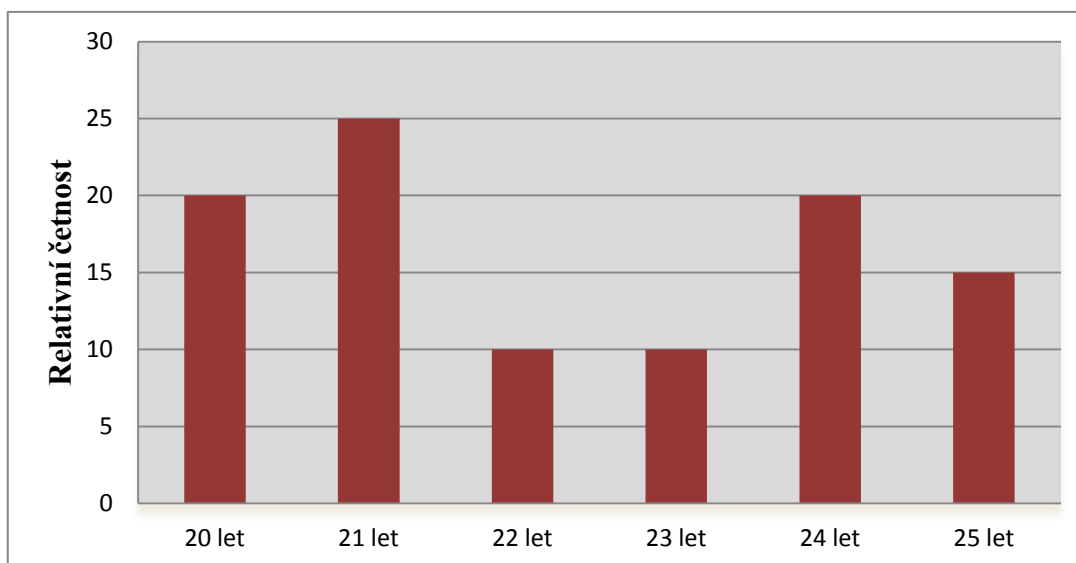
5 Analýza a zhodnocení

Položka č. 1- Kolik je Vám let?

Respondentky byly vybrány od 20 do 25 let a měly zde vypsát svůj věk.

Tab. č. 1 Věk respondentek

Odpověď	n_i	f_i (%)
20	8	20
21	10	25
22	4	10
23	4	10
24	8	20
25	6	15
Σ	40	100

Obr. č. 1 Graf věku respondentek

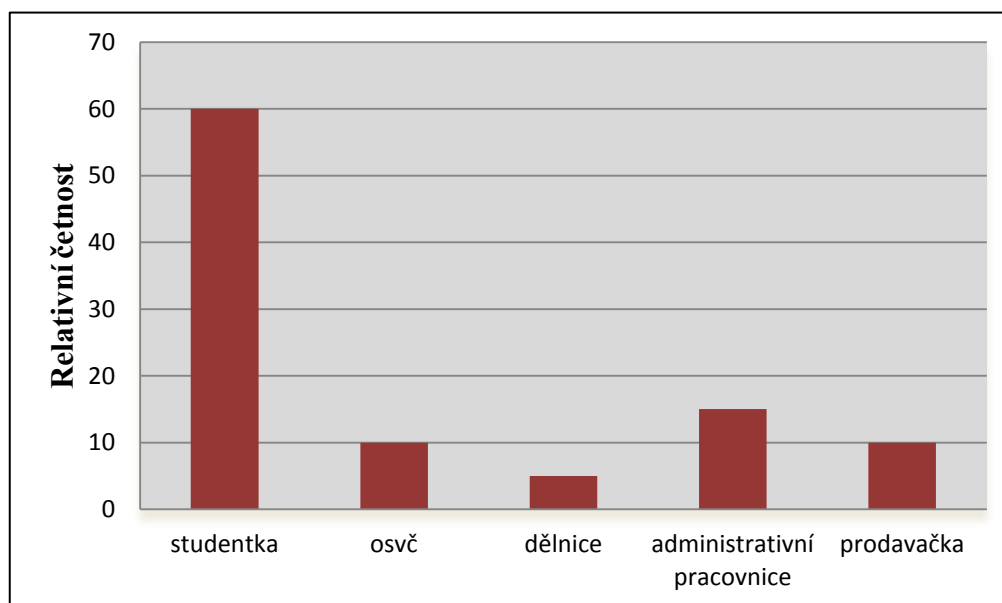
Tuto položku jsem do dotazníku zařadila kvůli rozdělení dotazovaných respondentek dle věku. Věková hranice respondentek byla od 20-25 let. Nejvíce respondentek (10) bylo ve věku 21 let (25 %), dále 8 respondentek ve věku 20 a 24 let (20 %), 6 respondentek ve věku 25 let (15 %) a 4 respondentky ve věku 22 let a 23 let (10 %).

Položka č. 2 - Vaše zaměstnání

Respondentky v této otázce psaly svá zaměstnání.

Tab. č. 2 Zaměstnání respondentek

Odpověď	n_i	f_i (%)
studentka	24	60
osvč	4	10
dělnice	2	5
administrativní pracovnice	6	15
prodavačka	4	10
Σ	40	100

Obr. č. 2 Graf zaměstnání respondentek

Respondentky, byly vybírány převážně z mého okolí a v úzkém věkovém rozmezí, tudíž bylo nejvíce studujících respondentek (60 %) a nejméně vyskytované zaměstnání byla dělnice (2 %).

Položka č. 3 - Setkala jste se někdy s článkem, rozhovorem, reportáží související s povoláním porodních asistentek?

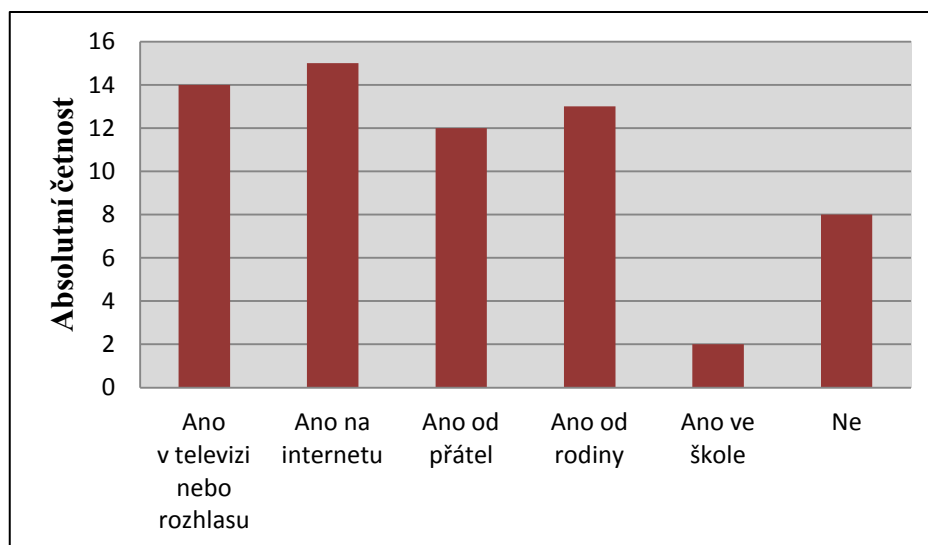
Respondentky u této položky měly možnost výběru ze 7 odpovědí a v poslední možnosti mohly samy uvést, co je ovlivnilo, přičemž mohly označit i více odpovědí.

Možnosti odpovědí:

- a) Ano v televizi nebo rozhlasu
- b) Ano na internetu
- c) Ano od přátel
- d) Ano od rodiny
- e) Ano ve škole
- f) Ne
- g) Jiné:

Tab. č. 3 Setkání respondentek se článkem, rozhovorem souvisejícím s povoláním porodních asistentek

Odpověď	n_o
Ano v televizi nebo rozhlasu	14
Ano na internetu	15
Ano od přátel	12
Ano od rodiny	13
Ano ve škole	2
Ne	8
Počet odpovídajících respondentek	40

Obr. č. 3 Graf setkání respondentek se článkem, rozhovorem souvisejícím s povoláním porodních asistentek

Respondentky nejvíce označovaly, že se setkaly s článkem, rozhovorem souvisejícím s povoláním porodní asistentky na internetu, tato odpověď byla označena 15 krát, společně s ní se velice často (v 10 případech) vyskytovala odpověď „ano v médiích“. Nejméně (2 krát) respondentky označovaly, odpověď „ano ve škole“.

Položka č. 4 - Pokud jste slyšela nebo četla o porodních asistentkách, bylo to:

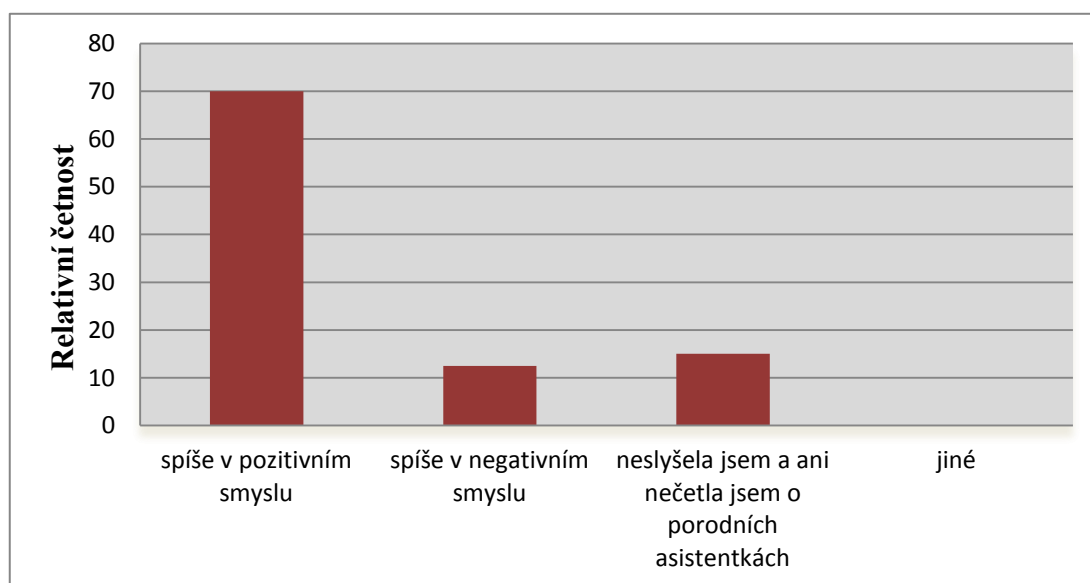
Respondentky u této položky měly možnost výběru ze 4 odpovědí a v poslední možnosti mohly samy uvést, co je ovlivnilo, přičemž mohly označit pouze jednu odpověď.

Možnosti odpovědí:

- a) spíše v pozitivním smyslu.
- b) spíše v negativním smyslu.
- c) neslyšela jsem, a ani jsem nečetla (jsem) o porodních asistentkách
- d) jiné.....

Tab. č. 4 Charakter setkání respondentek s článkem nebo rozhovorem o porodních asistentkách

Odpověď	n_i	f_i (%)
spíše v pozitivním smyslu	28	70
spíše v negativním smyslu	5	13
neslyšela jsem a ani nečetla jsem o porodních asistentkách	6	15
Jiné	1	3
Σ	40	100

Obr. č. 4 Graf charakter setkání respondentek s článkem nebo rozhovorem o porodních asistentkách

Je velice potěšující, že v 70 % respondentky četly nebo slyšely o profesi porodních asistentek informace v pozitivním slova smyslu.

Položka č. 5 - Kdo nebo co ovlivnilo Váš názor, na povolání porodní asistentky?

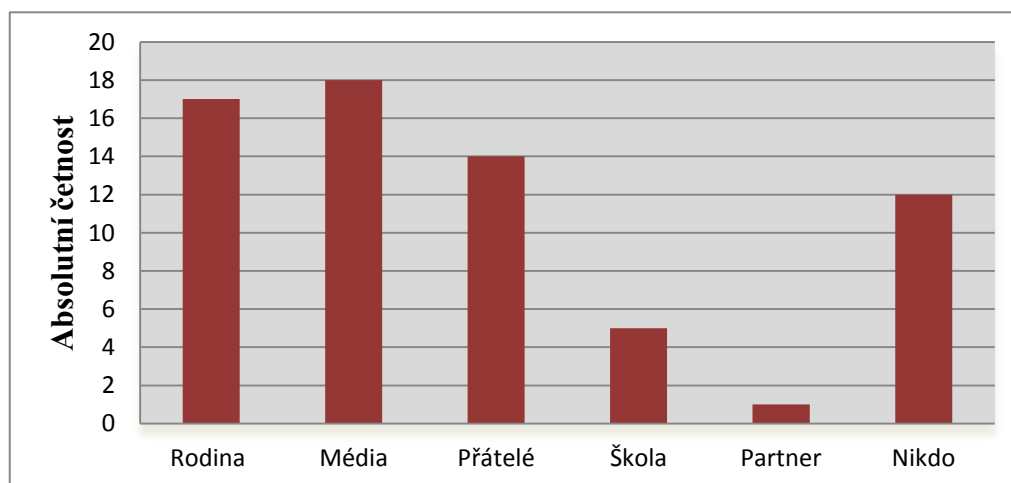
Respondentky u této položky měly možnost výběru ze 7 odpovědí a v poslední možnosti mohly samy uvést, co je ovlivnilo, zde mohlo být označeno více odpovědí.

Možnosti odpovědí:

- a) Rodina
- b) Média (televize, internet, tisk...)
- c) Přátelé
- d) Škola
- e) Partner
- f) Nikdo
- g) Jiné

Tab. č. 5 Ovlivnění respondentek v jejich názoru

Odpověď	n _o
Rodina	17
Média	18
Přátelé	14
Škola	5
Partner	1
Nikdo	12
Počet odpovídajících respondentek	40

Obr. č. 5 Graf ovlivnění respondentek v jejich názoru

Tuto otázku jsem do dotazníku zařadila kvůli zjištění ovlivnění respondentek v názoru na povolání porodní asistentky. Nejvíce působí na názor respondentky média, tato odpověď se vyskytla 18 krát. Společně s touto odpovědí se celkem 17 krát vyskytovala odpověď, že názor

respondentek je ve značné míře ovlivněn rodinou. Dále odpovědi zahrnující v sobě přátelé byly označeny 14 krát, odpověď nikdo byla 12 krát a škola byla označena 5 krát. Nejméně ovlivnil respondentky v jejich názoru partner (pouze 1 odpověď).

Položka č. 6 - V jaké míře Vás níže uvedené zdroje informací ovlivnily v názorech na profesi porodních asistentek (neodpovídejte, pokud jste v předchozí otázce označila odpověď f) Nikdo)?

Respondentky měly na výběr z 5 možností uvedených v předchozí otázce. V této položce měly respondentky úkol, pomocí pětistupňové škály zhodnotit míru ovlivnění jejich názorů jednotlivými komponenty (1 znamená nejmenší míru ovlivnění a 5 nejvyšší míru ovlivnění).

Možnosti odpovědí:

- a) Rodina 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- b) Média 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) Přátelé 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- d) Škola 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- e) Partner 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Tab. č. 6 Míra ovlivnitelnosti

Odpověď	1	2	3	4	5
Rodina	1	4	9	2	5
Média	5	5	4	3	5
Přátelé	6	2	2	2	2
Škola	3	3	0	1	2
Partner	1	0	1	0	1

Tuto otázku, jsem zařadila kvůli zjištění vlivu jednotlivých komponent sociálního prostředí respondentek na jejich názor o profesi porodní asistentky. Nejvíce označované byly odpovědi: Média a Rodina. Známkou 5 byly obě tyto položky označeny 5 krát.

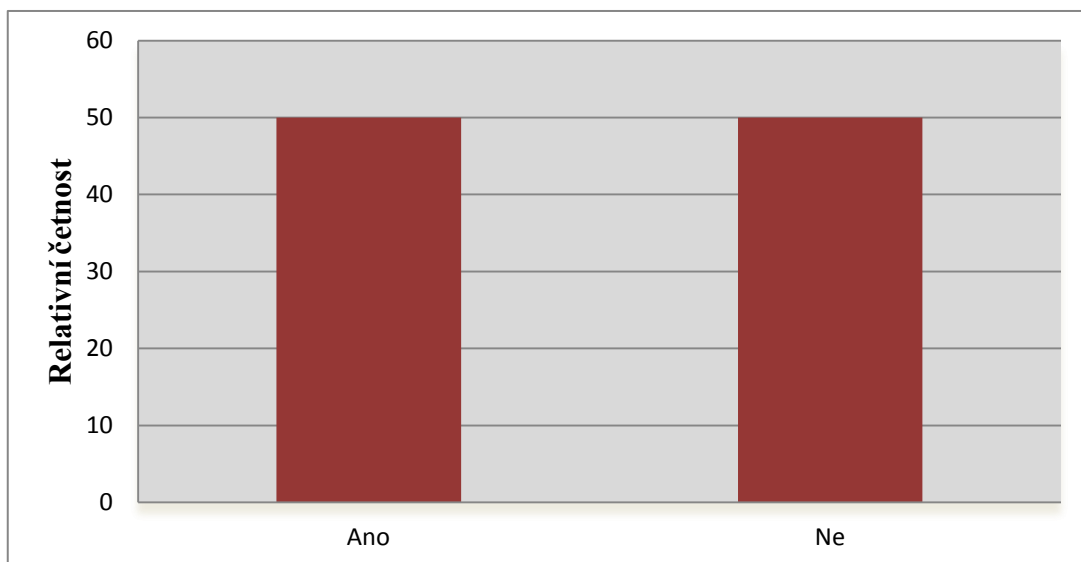
Položka č. 7 - Znáte ve svém okolí někoho, kdo pracuje jako porodní asistentka?

Možnosti odpovědí:

- a) Ano
- b) Ne

Tab. č. 7 Porodní asistentky v okolí respondentek

Odpověď	n_i	f_i (%)
Ano	20	50
Ne	20	50
Σ	40	100

Obr. č. 6 Graf porodní asistentky v okolí respondentek

V této otázce byla přesně 50 % označena odpověď ano a 50 % označena odpověď ne.

Položka č. 8 - Víte, jakého vzdělání musí v současnosti porodní asistentka dosáhnout?

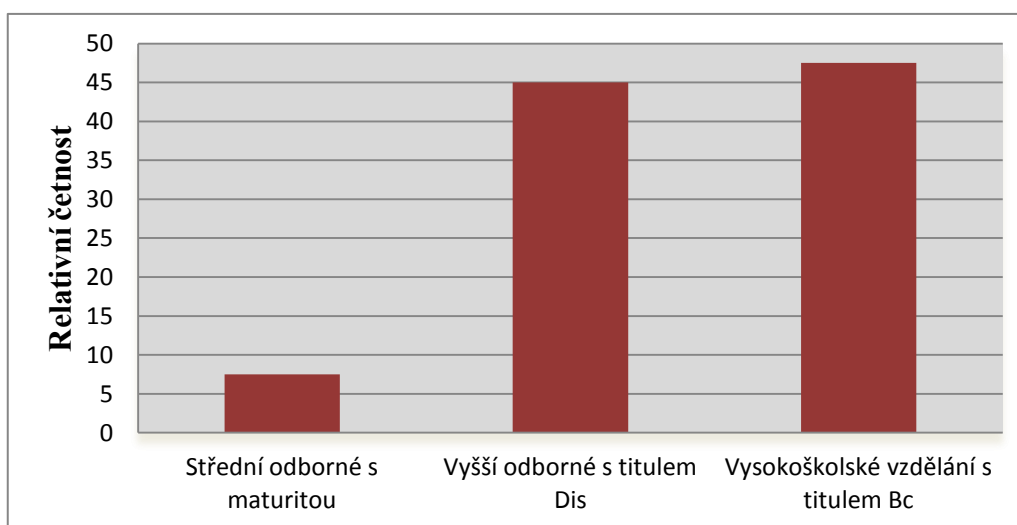
Respondentky u této položky měly možnost výběru ze 4 odpovědí a v poslední možnosti mohly samy uvést, co je ovlivnilo. Označena mohla být pouze jedna odpověď.

Možnosti odpovědí:

- a) Střední odborné s maturitou
- b) Vyšší odborné s titulem Dis.
- c) Vysokoškolské vzdělání s titulem Bc.
- d) Jiné:

Tab. č. 8 Vzdělání porodních asistentek

Odpověď	n_i	f_i (%)
Střední odborné s maturitou	3	8
Vyšší odborné s titulem Dis	18	45
Vysokoškolské vzdělání s titulem Bc	19	48
Σ	40	100

Obr. č. 7 Graf vzdělávání porodních asistentek

Respondentky u této otázky odpověděly v 19 případech správnou odpovědí, že porodní asistentka v dnešní době dosahuje Vysokoškolského vzdělání s titulem Bc., 18 respondentek odpovědělo, že porodní asistentky v dnešní době dosahují vyššího odborného vzdělání a 3 respondentky si myslí, že porodní asistentky dosahují středního odborného vzdělání.

Položka č. 9 - Jaké níže uvedené činnosti jsou náplní práce porodní asistentky?

Respondentky u této položky měly možnost výběru z 8 odpovědí. Označeno mohlo být i více odpovědí.

Možnosti odpovědí:

- a) Péče o ženu v těhotenství, za porodu, v šestinedělí
- b) Péče o novorozence
- c) Péče o děti (od kojeneckého věku)
- d) Edukační činnost v oblasti plánovaného rodičovství
- e) Péče o ženu na interním oddělení
- f) Péče o ženu s gynekologickým onemocněním
- g) Péče o ženu na chirurgickém oddělení
- h) Péče o ženu a její reprodukční zdraví

Tab. č. 9 Náplň práce porodní asistentky

Odpověď	n_o
Péče o ženu v těhotenství, za porodu, v šestinedělí	38
Péče o novorozence	22
Péče o děti (od kojeneckého věku)	2
Edukační činnost v oblasti plánovaného rodičovství	8
Péče o ženu na interním oddělení	1
Péče o ženu s gynekologickým onemocněním	9
Péče o ženu na chirurgickém oddělení	1
Péče o ženu a její reprodukční zdraví	2
Celá správná odpověď	2
Počet odpovídajících respondentek	40

V této otázce měly respondentky označit, co je náplní práce porodní asistentky. Nejvíce označovaly (38 odpovědí) péče o ženu v těhotenství, za porodu, v šestinedělí. Dále byla označována odpověď (22 odpovědí) péče o novorozence. Péče o ženu s gynekologickým onemocněním byla označena 9 krát, edukační činnost v oblasti plánovaného rodičovství byla označena 8 krát, péče o ženu a její reprodukční zdraví 2 krát, i odpověď péče o děti (od kojeneckého věku) byla označena 2 krát. Po jedné odpovědi respondentky označily odpověď péče o ženu na chirurgickém oddělení a péče o ženu na interním oddělení. Úplně správně odpověděly pouze 2 respondentky, což byl výčet odpovědí: péče o ženu v těhotenství, za porodu, v šestinedělí, péče o novorozence, péče o ženu s gynekologickým onemocněním, edukační činnost v oblasti plánovaného rodičovství, péče o ženu a její reprodukční zdraví.

Položka č. 10 - Kde se domníváte, že může pracovat porodní asistentka?

Respondentky u této položky měly možnost výběru ze 7 odpovědí, přičemž mohly označit i více odpovědí.

Možnosti odpovědí:

- a) na porodním sále
- b) na novorozeneckém oddělení
- c) na dětském oddělení
- d) na interním oddělení
- e) na gynekologickém oddělení
- f) na chirurgickém oddělení
- g) v gynekologických ambulancích

Tab. č. 10 Kde může pracovat porodní asistentka

Odpověď	n_o
na porodním sále	39
na novorozeneckém oddělení	24
na dětském oddělení	5
na interním oddělení	1
na gynekologickém oddělení	18
na chirurgickém oddělení	10
v gynekologických ambulancích	11
Správná odpověď	6
Počet odpovídajících respondentek	40

Tuto otázku jsem do dotazníku zařadila proto, že jsem se chtěla dozvědět, kde si respondentky myslí, že porodní asistentky mohou pracovat. Také kvůli tomu, abych zjistila, jak moc se tyto odpovědi budou lišit vzhledem k předchozí otázce zabývající se náplní práce. Nejčastěji respondentky (39 odpovědí) odpověděly, že porodní asistentka může pracovat na porodním sále, dále 24 krát byla označena odpověď na novorozeneckém oddělení, 18 krát odpověď na gynekologickém oddělení. Odpověď v gynekologických ambulancích byla označena 11 krát, odpověď na chirurgickém oddělení 10 krát, odpověď na dětském oddělení 5 krát a odpověď na interním oddělení byla označena 1 krát. Úplně správně odpovědělo 6 respondentek, což bylo o 4 více než v předchozí otázce. Správné odpovědi byly: na porodním sále, na novorozeneckém oddělení, na gynekologickém oddělení a v gynekologických ambulancích.

Položka č. 11 - Chtěla byste, aby na porodním sále pracovaly porodní asistentky a lékař by zasahoval pouze v případě výskytu závažných komplikací (situace, kdy hrozí poškození matky nebo plodu)?

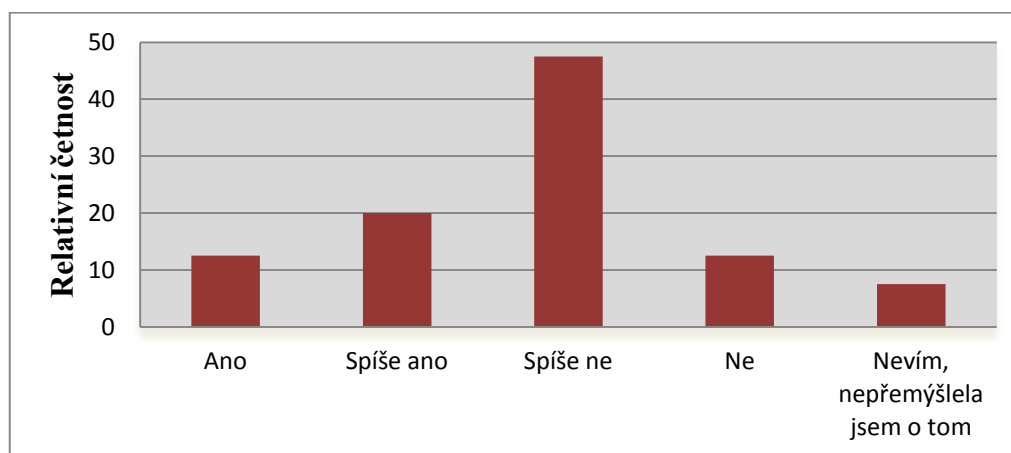
Respondentky u této položky měly možnost výběru z 5 odpovědí, přičemž mohly označit pouze jednu odpověď.

Možnosti odpovědí:

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne
- e) Nevím, nepřemýšlela jsem o tom

Tab. č. 11 Práce porodní asistentky na porodním sále

Odpověď	n_i	f_i (%)
Ano	5	12,5
Spíše ano	8	20
Spíše ne	19	47,5
Ne	5	12,5
Nevím, nepřemýšlela jsem o tom	3	7,5
Σ	40	100

Obr. č. 8 Graf práce porodní asistentky na porodním sále

Tuto otázku jsem zařadila do dotazníku z toho důvodu, že mě zajímalo, jakou eventuelní důvěru by měly respondentky v budoucnu k porodní asistentce, když by vedla celý porod primárně ona a lékař by zasahoval pouze v případě komplikací. Nejvíce respondentky označily odpověď spíše ne, a to 19 krát (47,5 %). Dále se vyskytovaly odpovědi v tomto

pořadí: spíše ano 8 krát (20 %), ne 5 krát (12,5 %), ano 5 krát (12,5 %) a odpověď nevím, nepřemýšlela jsem o tom, byla označena 3 krát (7,5 %).

Položka č. 12 - Chtěla byste v těhotenství využívat předporodní kurzy (kurz přípravy k porodu) vedené porodní asistentkou?

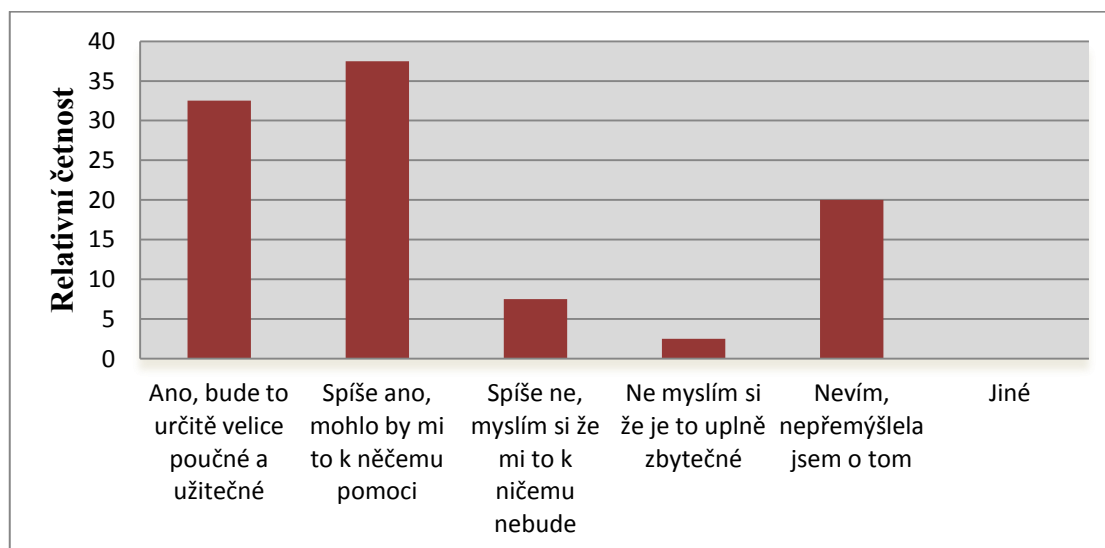
Respondentky u této položky měly možnost výběru z 6 odpovědí, v poslední možnosti mohly samy uvést, co je ovlivnilo, přičemž mohly označit pouze jednu odpověď.

Možnosti odpovědí:

- a) Ano, bude to určitě velice poučné a užitečné
- b) Spíše ano, mohlo by mi to k něčemu pomoci
- c) Spíše ne, myslím si, že mi to k ničemu nebude
- d) Ne, myslím si, že je to úplně zbytečné
- e) Nevím, nepřemýšlela jsem o tom
- f) Jiné:

Tab. č. 12 Využívání předporodního kurzu vedené PA

Odpověď	n_i	f_i (%)
Ano, bude to určitě velice poučné a užitečné	13	32,5
Spíše ano, mohlo by mi to k něčemu pomoci	15	37,5
Spíše ne, myslím si, že mi to k ničemu nebude	3	7,5
Ne myslím, si že je to úplně zbytečné	1	2,5
Nevím, nepřemýšlela jsem o tom	8	20
Jiné	0	0
Σ	40	100

Obr. č. 9 Graf využívání předporodního kurzu vedené PA

Tuto otázku jsem do dotazníku zařadila kvůli zjištění, zda předporodní kurzy pořádané porodní asistentkou jsou žádané i u mnou oslovených respondentek. Nejvíce byla označována respondentky odpověď v kategorii B 15 krát (37,5 %), dále odpovídaly respondentky v následujícím pořadí. Odpověď v kategorii A 13 krát (32,5 %), odpověď v kategorii E 8 krát (20 %), odpověď v kategorii C 3 krát (7,5 %), odpověď v kategorii D 1 krát (2,5 %), odpověď v kategorii F (0).

Položka č. 13 - Myslíte si, že povolání porodní asistentky je důležité pro společnost?

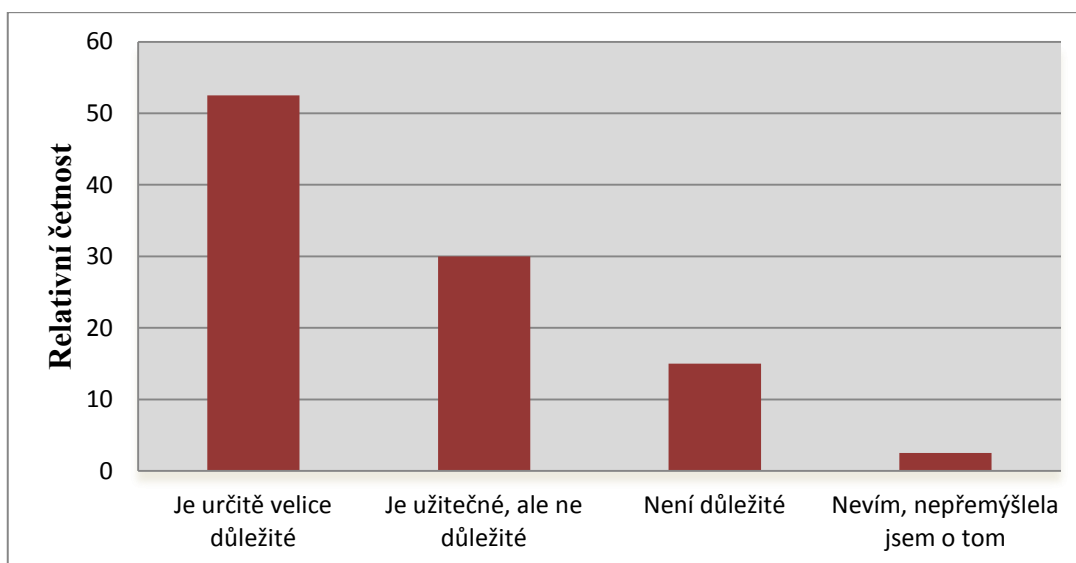
Respondentky u této položky měly možnost výběru ze 4 odpovědí, přičemž mohly označit pouze jednu odpověď.

Možnosti odpovědí:

- a) Je určitě velice důležité
- b) Je užitečné, ale ne důležité
- c) Není důležité
- d) Nevím, nepřemýšlela jsem o tom

Tab. č. 13 Důležitost profese porodní asistentky

Odpověď	n_i	f_i (%)
Je určitě velice důležité	21	52,5
Je užitečné, ale ne důležité	12	30
Není důležité	6	15
Nevím, nepřemýšlela jsem o tom	1	2,5
Σ	40	100

Obr. č. 10 Graf důležitosti profese porodní asistentky

Tuto otázku jsem zařadila proto, abych zjistila, jestli respondentky považují profesi PA za důležitou. 21 respondentek (52,5 %) označilo, že je určitě velice důležitá. Je užitečná, ale ne důležitá označilo 12 respondentek (30 %). Odpověď, není důležitá, označilo 6 respondentek (15 %), a odpověď nevím, nepřemýšlela jsem o tom, označila 1 respondentka (2,5 %).

Položka č. 14 - Jaký plat byste očekávala u profese porodní asistentky s ohledem na vzdělání a rizika spojená s vykonávanou profesí (hrubá mzda v Kč za měsíc)?

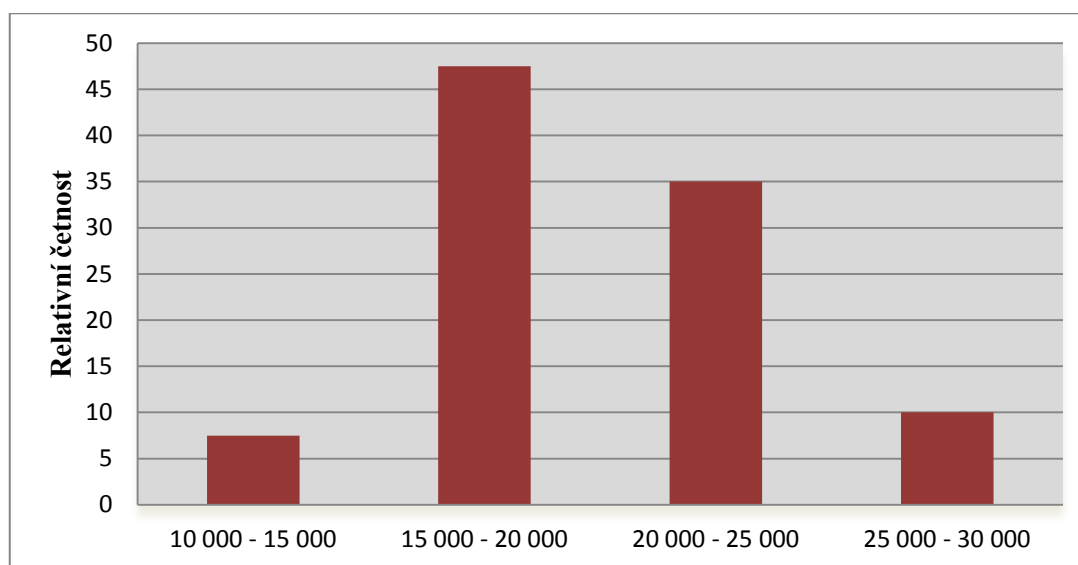
Respondentky u této položky měly možnost výběru ze 4 odpovědí, přičemž mohly označit pouze jednu odpověď.

Možnosti odpovědí:

- a) 10 000 – 15 000
- b) 15 000 – 20 000
- c) 20 000 – 25 000
- d) 25 000 – 30 000

Tab. č. 14 Hrubá mzda porodních asistentek

Odpověď	n_i	f_i (%)
10 000 - 15 000	3	7,5
15 000 - 20 000	19	47,5
20 000 - 25 000	14	35
25 000 - 30 000	4	10
Σ	40	100

Obr. č. 11 Graf hrubé mzdy porodních asistentek

Otázka je do dotazníku zařazena kvůli tomu, že v poslední době se v médiích řeší mzdy lékařů, např. nedávná akce „Děkujeme, odcházíme“, z tohoto důvodu mě zajímalo, jak by respondentky finančně ohodnotily nelékařský personál, tedy porodní asistentku.

Respondentky nejvíce označily odpověď v kategorii B, a to 19 krát (47,5 %), dále následovala odpověď v kategorii C 14 krát (35 %), odpověď v kategorii D 4 krát (10 %) a nejméně byla označena odpověď A a to 3krát (7,5 %).

Položka č. 15 - Víte, jaké má v dnešní době, dle dosavadních výzkumů, porodní asistentka postavení ve společnosti (jaké místo v žebříčku povolání zaujímá)?

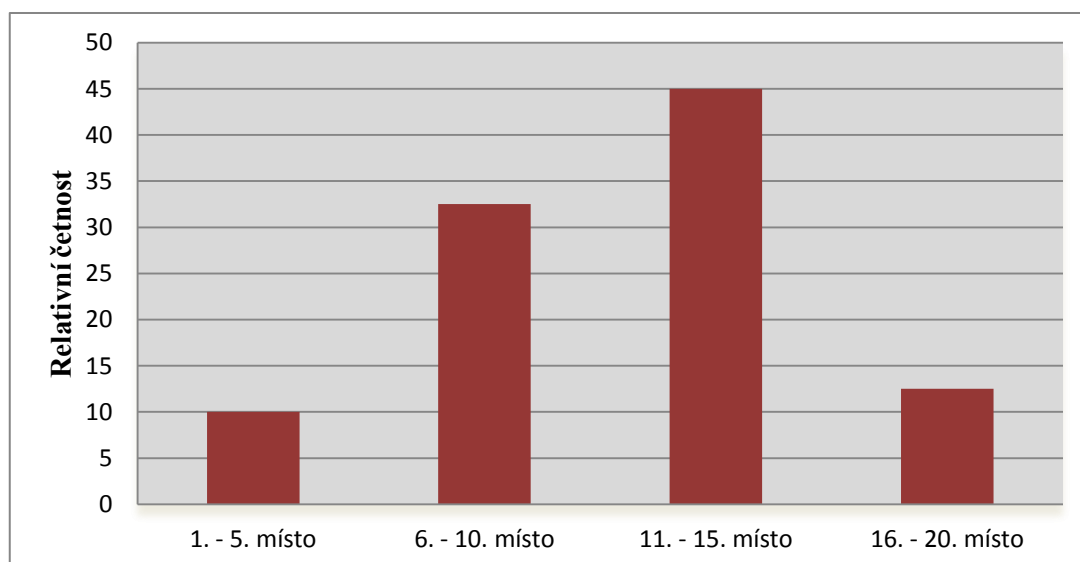
Respondentky u této položky měly možnost výběru ze 4 odpovědí, přičemž mohly označit pouze jednu odpověď.

Možnosti odpovědí:

- a) 1. – 5. místo
- b) 6. – 10. místo
- c) 11. – 15. místo
- d) 16. – 20. místo

Tab. č. 15 Místo PA v žebříčku povolání

Odpověď	n_i	f_i (%)
1. - 5. místo	4	10
6. - 10. místo	13	32,5
11. - 15. místo	18	45
16. - 20. místo	5	12,5
Σ	40	100

Obr. č. 12 Graf umístění PA v žebříčku povolání

V žebříčcích výzkumu prestiže povolání zaujímají porodní asistentky 4. místo. Respondentky ale odpovídaly jinak. Nejvíce respondentky označovaly odpověď v kategorii C 18 krát (45 %), druhou nejčastější odpovědí byla odpověď v kategorii B 13 krát (32,5 %),

dále označily respondentky odpověď v kategorii D, ta byla označena 5 krát (12,5 %) a na posledním místě skončila správná odpověď, která byla v kategorii A, a byla označena pouze 4 krát (10 %).

6 Diskuse

V závěrečné teoreticko-výzkumné práci zaměřené na veřejné mínění o profesi porodní asistentky, jsme si stanovili 4 výzkumné otázky. Tato diskuse obsahuje shrnutí odpovědí a výsledků, které vyplynuly z dotazníkového šetření.

V bakalářské práci jsem si stanovila následující výzkumné otázky (dále VO):

VO č. 1: Vědí respondentky, co vše je náplní práce porodní asistentky?

Zhodnocení této výzkumné otázky vzniklo na základě výsledků položek č. 7, 9 a 10. V položce č. 7 oslovené respondentky odpovídaly, zda ve svém okolí znají někoho, kdo pracuje jako porodní asistentka. Přesně 50 % respondentek odpovědělo, že zná a dalších 50 % respondentek odpovědělo, že nezná (Tab. č. 7, Obr. č. 6). Položka č. 9 zjišťovala, zda respondentky vědí, co je náplní práce porodní asistentky. Zcela správně na položku odpověděly dvě respondentky (Tab. č. 9), a to právě ty, které ve svém okolí znaly někoho, kdo pracuje jako porodní asistentka. V položce č. 10 respondentky vybíraly oddělení, kde může porodní asistentka pracovat, z hlediska svých stanovených kompetencí. Správně odpovědělo 6 respondentek (Tab. č. 10), z toho 4 respondentky odpověděly v otázce č. 7, že znají ve svém okolí porodní asistentky a 2 respondentky, že ve svém okolí neznají žádnou porodní asistentku. Tuto výzkumnou otázku bych tedy vyhodnotila tak, že **oslovované respondentky ve většině nevědí, co je náplní práce porodní asistentky.**

VO č. 2: Ovlivňují respondentky v názorech o profesi porodní asistentky především média?

Zhodnocení této výzkumné otázky vzniklo na základě výsledků položky č. 5 a 6. V položce č. 5 respondentky označovaly, co je ovlivnilo v jejich názoru na profesi porodní asistentky. Nejvíce označovaly odpověď média (18 krát) a rodina (17 krát) (Tab. č. 5, Obr. č. 5). V položce č. 6 respondentky označovaly u jednotlivých faktorů okolního prostředí míru ovlivnění jejich názoru na profesi porodní asistentky. Respondentky měly u těchto položek ohodnotit známkou 1 – 5 (kdy známka 5 znamenala největší ovlivnění). Známkou 5 byly označeny celkem 5 krát média i rodina (Tab. č. 6). **Respondentky v jejich názoru ovlivňují nejvíce média, ale i rodina.**

VO č. 3: Získaly respondentky informace o profesi porodní asistentky převážně z internetu?

Zhodnocení této výzkumné otázky vzniklo na základě výsledků položky č. 3. Respondentky zde odpovídaly, zda a kde se setkaly s článkem, rozhovorem, reportáží o porodních asistentkách. S článkem, rozhovorem či reportáží se setkalo 32 respondentek, z nichž 15, což bylo nejvíce, se setkaly na internetu (Tab. č. 3, Obr. č. 3). Tuto výzkumnou otázku bych tedy vyhodnotila tak, že respondentky opravdu **získaly informace o porodních asistentkách převážně z internetu.**

VO č. 4: Považují respondentky osobně profesi porodní asistentky za důležitou?

Zhodnocení této výzkumné otázky vzniklo na základě výsledků položky č. 13, kde respondentky odpovídaly, jestli považují profesi porodní asistentky za důležitou (Tab. č. 13, Obr. č. 10). **Za důležitou profesi považuje porodní asistentka 52,2 %.**

VO č. 5: Vědí respondentky, jakou pozici zaujímají porodní asistentky (nelékařská zdravotnická povolání) ve výzkumech prestiže povolání v České republice?

Zhodnocení této výzkumné otázky vzniklo na základě výsledku položky č. 15, kde respondentky měly označit, jakou pozici podle nich zaujímá profese porodní asistentky ve výzkumech prestiže povolání. Dle posledního výzkumu prestiže povolání Sociologického ústavu AV ČR, zaujímá zdravotní sestra, nebo-li nelékařský zdravotnický pracovník, 4. místo. Správná odpověď se tedy ukrývala v kategorii A (1. - 5. místo). Správnou odpověď označily pouze 4 respondentky (Tab. č. 15, Obr. č. 12). **Respondentky nevědí, jaké místo v žebříčku prestiže povolání porodní asistentky zaujímají.**

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma Profese porodní asistentky – veřejné mínění se zaměřovala především na informovanost, názory a míru jejich ovlivnění vybraných respondentek o profesi porodní asistentky. Konkrétně jsme zjišťovali, jestli respondentky znají náplň práce porodní asistentky a považují-li profesi porodní asistentky za důležitou. Dále jaké místo dle jejich názoru porodní asistentka zaujímá v žebříčku prestiže povolání, čím je ovlivněno jejich mínění, a kde získaly o porodních asistentkách informace. Všechny stanovené cíle byly splněny. Výsledkem průzkumného šetření je, že oslovené respondentky, ženy, které nerodily, práci porodní asistentky a její kompetence spíše neznají. Velká část veřejnosti zná sice „porodní báby“, které byly v dřívějších dobách a vědí, že to byly právě ony, které pomáhaly hlavně v domácnostech dětem na svět. Nyní je ale porodní asistentka spíše vnímána jako zdravotní sestra, která asistuje lékaři a stará se o ženy před porodem a po porodu. V médiích jsou v poslední době často diskutována témata, která jsou spojována s porodní asistentkou. Jedná se především o porody doma a zvyšování kompetencí porodních asistentek. Část porodních asistentek, jež provádí porody doma, vystupuje často v médiích, kde usilují právě o zlegalizování porodů doma, a to i přes související rizika. O ostatních porodních asistentkách pracujících ve zdravotnických zařízeních, ať už na porodních sálech nebo v podobě komunitní péče, se nikdo nezmiňuje. Doufám, že veřejnost nezaujme (celkový) negativní postoj na profesi porodní asistentky, ke kterému by mohly přispět právě i nepřetržité spory části porodních asistentek s lékařskou veřejností. Byla bych ráda, kdyby veřejnost ocenila odvedenou práci většiny porodních asistentek pracujících v nemocnicích či v návštěvní službě, jež dělají svojí práci nejen dobře, ale i rády.

Aby se široké veřejnosti dostala do povědomí profese a náplň práce porodní asistentky, je potřeba, aby v médiích (internet, televize, tiskoviny...) a to hlavně určených pro ženy, vystupovaly více porodní asistentky se svými poznatky, radami a zkušenostmi. Jen tak může být profese porodní asistentky veřejnosti prospěšná a plně využitá z hlediska stanovených kompetencí. V neposlední řadě zůstává faktem i skutečnost, že naplnění všech kompetencí porodní asistentky ve všech sférách její působnosti, je důležitým komponentem jejich budoucího působení.

Pro další výzkum by bylo určitě zajímavé se zabývat zjištěním, zda by informovanost o profesi porodní asistentky byla vyšší u mladých žen, které rodily.

POUŽITÁ LITERATURA

1. BERÁNKOVÁ S. Historie vzdělávání porodních asistentek v Pardubicích. Sestra. 2004, roč. 14, č. 9, s. 56-57. ISSN 1210-0404.
2. Česko. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví České republiky č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. [online]. 2011. [2012-03-10]. Dostupné na www: < <http://www.mzcr.cz>>.
3. Česko. Zákon Ministerstva zdravotnictví České republiky č. 105/2011 Sb. o nelékařských zdravotnických povoláních. [online]. 2011 [2012-05-10]. Dostupné na www: <<http://www.zcu.cz>>.
4. DOLEŽAL A. Od babictví k porodnictví. 1. vyd. Praha : Nakladatelství Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0277-6.
5. JIRÁK, J. Masová média. 1.vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.
6. JIRÁK, J. Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace. 2. vyd. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-287-4.
7. KUNŠTÁT, D. Veřejné mínění, politika a racionalita [online]. 2007. [cit. 2011-10-25]. Dostupný na WWW: < <http://www.socioweb.cz>>
8. LENDEROVÁ, M. Od porodní báby k porodní asistenci In : Theatrum historiae 1.Sborník prací Katedry historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice. Pardubice. 2006. ISBN 80-7194-875-8.
9. PETRUSEK, M. Základy sociologie. 1. vyd. Praha : Akademie veřejné správy, 2009. ISBN 978-80-87207-02-4.
10. RŮŽIČKOVÁ, J. Kompetence porodní asistentky - vývoj a současnost [online]. 2009. [cit. 2012-02-10]. Dostupné na WWW: < http://is.muni.cz/th/52283/lf_b/>
11. ŠTROMEROVÁ, Z. a kol. Porodní asistentkou krok za krokem : praktický rádce pro porodní asistentky (a zvědavé rodiče). 1. vyd. Praha : Argo, 2010. ISBN 978-80-257-0324-3.
12. TUČEK, M. Prestiž povolání [online]. 2011. [cit. 2012-03-30], Dostupné na www: <<http://www.cvvm.cas.cz>>.
13. VRÁNOVÁ, V. Historie babictví a současnost porodní asistence. 1. vyd. Olomouc : UP Olomouc, 2007. ISBN 978-80-244-1764-6.

PŘÍLOHA A

DOTAZNÍK

Dobrý den,

jmenuji se Veronika Dvořáková a jsem studentkou třetího ročníku studijního oboru Porodní asistentka na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice. Dovolte mi Vás požádat o spolupráci na dotazníkovém šetření zaměřeném na průzkum veřejného mínění o profesi porodní asistentky. Dotazník je anonymní a informace z něho získané, budou využity pouze pro účely této práce. Prosím Vás o označení Vámi vybraných odpovědí.

Předem děkuji za spolupráci a přeji hezký den.

Veronika Dvořáková

1. Kolik je Vám let?
2. Vaše zaměstnání

3. Setkala jste někdy s článkem, rozhovorem, reportáží související s povoláním porodních asistentek? (je možné označit více odpovědí)
 - a) Ano v televizi a rozhlasu
 - b) Ano na internetu
 - c) Ano od přátel
 - d) Ano od rodiny
 - e) Ano ve škole
 - f) Ne
 - g) Jiné:

4. Pokud jste slyšela nebo četla o porodních asistentkách, bylo to:
 - a) spíše v pozitivním smyslu.
 - b) spíše v negativním smyslu.
 - c) neslyšela jsem a ani jsem nečetla o porodních asistentkách.
 - d) jiné:

5. Kdo nebo co ovlivnilo Váš názor, na povolání porodní asistentky? (je možné označit i více odpovědí)
 - a) Rodina
 - b) Média (televize, internet, tisk...)
 - c) Přátelé
 - d) Škola
 - e) Partner
 - f) Nikdo
 - g) Jiné:

6. V jaké míře Vás níže uvedené zdroje informací ovlivnily v názorech na profesi porodních asistentek? Ohodnoťte známkou 1 – 5 : 1 – málo mě to ovlivnilo 5 – hodně mě to ovlivnilo. (Na tuto otázku neodpovídejte, pokud jste označila v předchozí otázce odpověď f) Nikdo)

- a) Rodina 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- b) Média 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- c) Přátelé 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- d) Škola 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- e) Partner 1 – 2 – 3 – 4 – 5

7. Znáte ve svém okolí někoho, kdo pracuje jako porodní asistentka?
- a) Ano
 - b) Ne
8. Víte, jakého vzdělání musí v současnosti porodní asistentka dosáhnout?
- a) Střední odborné s maturitou
 - b) Vyšší odborné s titulem Dis.
 - c) Vysokoškolské vzdělání s titulem Bc.
 - d) Jiné:
9. Jaké níže uvedené činnosti jsou náplní práce porodní asistentky? (je možné označit i více odpovědí)
- a) Péče o ženu v těhotenství, za porodu, v šestinedělí
 - b) Péče o novorozence
 - c) Péče o děti (od kojeneckého věku)
 - d) Edukační činnost v oblasti plánovaného rodičovství
 - e) Péče o ženu na interním oddělení
 - f) Péče o ženu s gynekologickým onemocněním
 - g) Péče o ženu na chirurgickém oddělení
 - h) Péče o ženu a její reprodukční zdraví
10. Kde se domníváte, že může pracovat porodní asistentka? (je možné označit i více odpovědí)
- a) na porodním sále
 - b) na novorozeneckém oddělení
 - c) na dětském oddělení
 - d) na interním oddělení
 - e) na gynekologickém oddělení
 - f) na chirurgickém oddělení
 - g) v gynekologických ambulancích
11. Chtěla byste, aby na porodním sále pracovaly porodní asistentky a lékař by zasahoval pouze v případě výskytu závažných komplikací (situace, kdy hrozí poškození matky nebo plodu)?
- a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Ne
 - e) Nevím, nepřemýšlela jsem o tom
12. Chtěla byste v těhotenství využívat předporodní kurzy (kurz přípravy k porodu) vedené porodní asistentkou? (jedna odpověď)

- a) Ano, bude to určitě velice poučné a užitečné
- b) Spíše ano, mohlo by mi to k něčemu pomoci
- c) Spíše ne, myslím si, že mi to k ničemu nebude
- d) Ne, myslím si, že je to úplně zbytečné
- e) Nevím, nepřemýšlela jsem o tom
- f) Jiné:

13. Myslíte si, že povolání porodní asistentky je důležité pro společnost?

- a) Je určitě velice důležité
- b) Je užitečné, ale ne důležité
- c) Není důležité
- d) Nevím nepřemýšlela jsem o tom

14. Jaký plat byste očekávala u profese porodní asistentky s ohledem na vzdělání a rizika spojená s vykonávanou profesí (hrubá mzda v Kč za měsíc)?

- a) 10 000 – 15 000
- b) 15 000 – 20 000
- c) 20 000 – 25 000
- d) 25 000 – 30 000

15. Víte, jaké má v dnešní době, dle dosavadních výzkumů, porodní asistentka postavení ve společnosti (jaké místo v žebříčku povolání zaujímá)?

- a) 1. – 5. místo
- b) 6. – 10. místo
- c) 11. – 15. místo
- d) 16. – 20. místo

Ještě jednou Vám děkuji za spolupráci.